

A TESTVÉRISÉG SZELLEMEBEN

A Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsának országos plénuma ez év április 4-én olyan ritka történelmi alkalomkor gyűlt egybe Bukarestben, amikor is az ország népe szívből-lélekből köszöntötte Románia Szocialista Köztársaság első elnökét. Az együttélésünk, közös fejlődésünk, vívmányaink és távlatnyitó munkavállalásaink jelképévé nőtt személyi bizalom természetesen a nemzetiségi élet kérdéseivel kapcsolatban is kifejezésre jutott, annál is inkább, mert pártunk főtitkára, az új államelnök, már a magyar — s azzal egyidőben lezajlott német — dolgozói tanácskozás másodnapján megjelent a két plénum együttes ülésén, s beszédében megerősítette mindazt, ami a szocializmus eredménye a román nép és a hazánkban lakó nemzetiségek együttélése terén. „Tökéletesen tisztában vagyunk azzal, hogy az ön elméleti és gyakorlati tevékenysége, állandó gondoskodása döntő mértékben hozzájárult a nemzeti kérdés marxista—leninista megoldásához hazánkban“ — mondotta Péterfi István akadémikus, a tanács elnöke összegező felszólalásában, az ország magyar lakossága nevében köszöntve Nicolae Ceaușescu elvtársat, köztársaságunk első elnökét.

Szocialista rendszerünk megerősödésére, interperszonális viszonyaink elmélyülésére, erkölcsiségünk mai súlyára jellemző az az őszinteség, mellyel a tanácsülés a nemzetiségi problémákat elemezte, s amelylyel a köztársasági elnök a felszólalásokra elvi jelentőségű beszédében válaszolt. Az elért eredményekről s az előttünk álló feladatokról huszonegy küldött beszélt, sorrendben: Szűcs Sándor, Takács Lajos, Pongrácz Mária, Portik Béla, Székely Zoltán, Szász János, Újvári Erzsébet, Hamar Márton, Szteklács László, Gáll Ernő, Bisztrai Mária, Sütő András, Fazekas Imre, Gálfalvi Zsolt, Soós Endre, Lőrincz László, Toró Tibor, Szabó Sándor, Kazinczy Jenő, Balogh Sándor és Bodor Pál. A hazai magyar irodalom, művészet és tudomány ismert képviselői közt munkások és földművesek szószólói. Beszédeikből egységesen csendült ki a magyar dolgozók alkotó részvétele az ország legfontosabb munkaménetében: az ipariasodás nagy művében. Az új gazdasági alapok lefektetésének és a rájuk való építkezésnek tudatos vállalását és végrehajtását magára a nemzeti kérdésre alkalmazta Nicolae Ceaușescu elvtárs, amikor kifejtette, hogy éppen a termelőerők fokozásában, az országot felvirágoztató tervfeladatok teljesítésében rejlik a nemzeti kérdés kulcsa, hiszen „egy nemzetiség problémáinak megoldása szorosan kapcsolódik a termelőerők általános fejlődéséhez, az ország általános civilizációs színvonalának emeléséhez. Csak amilyen mértékben megoldjuk ezeket a lényegbevágó problémákat, olyan mértékben teremthetjük meg a megfelelő kereteket az egyik vagy másik együttélő nemzetiség sajátos problémáinak a teljes megoldásához.“ Az elnöki szó nemcsak józanságra int, amikor a gazdasági emelkedés függvényeként mutatja be a nemzeti kérdés megoldásának menetét, hanem biztatóan felvázolja újabb és újabb igények kielégítését is abban az ütemben, ahogyan ez éppen az ország egyetemes haladásáért vállalt közreműködésünkkel el-

érhető. Kétségtelen, hogy a Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsának megyei kereteiben is fokozottan kell figyelniünk részvételünkre a gazdasági feladatok teljesítésében.

A plénumon felvetődött kérdések jelentős hányada éppen a műszaki kultúrában való belterjesebb járatosság elérésére irányult. A magyar nyelvű szakoktatás hálózatának kiszélesítése, a műszaki könyvkiadás, a termeszettudományi és technikai profil erősítése folyóiratkultúránkban, a *Falvak Dolgozó Népe* politikai és mezőgazdasági oktató jellegének kidomborítása, a magyar szakemberek jobb bekapcsolódása az akadémiai kutatómunkába és közlésbe tulajdonképpen az egyoldalúan humán érdeklődés korszerű kiegészítésére, a reálműveltség fokozására irányult, s alátámasztotta mindazt, amit mai gazdasági feladatai során tőlünk az ország elvár. Ezen a ponton találkozik a szocialista építés tárgyköre a nemzeti kérdéstől elválaszthatatlan nyelvkérdéssel.

Mind a felszólalásokban, mind az elnöki beszédben jelentős helyet kapott az anyanyelv és a román érintkezési nyelv jobb megismérésének gondolja. Minél odaadóbban vesszük ki részünket a mai világ tudományos-műszaki forradalmából, annál inkább előtérbe jut a nyelv mint az ismeretközlés és gondolkodási mechanizmus eszköze, kezdve az anyanyelv alapvető szerepétől egészen a többnyelvűség hasznos és célszerű voltaig. Mindenki előtt világos, hogy az emberi kultúra folytonosságának fenntartásában az anyanyelv milyen döntő, s ezért joggal hangsúlyozta mindenki az anyanyelvi iskolázás terén elért eredmények s a még teljesítendő feladatok fontosságát, de kétségtelen, mennyire érdekünk megszerezni ugyanekkor a tökéletes román nyelvtudást, hogy fiaink és leányaink bárhol elhelyezkedhessenek az országban, és realisan beilleszkedhessenek a szocialista építés sokoldalú rendszerébe, s ezt a hazai kétnyelvűséget egy-két világnyelv megtanulásával is ki kell egészíteniünk. „Ez semmiképpen sem sérti a nemzeti érzést! Ellenkezőleg, a termelőeszközök fejlődésének, a tudomány, a kultúra, a nemzetközi kapcsolatok fejlődésének egyik követelménye“ — hirdette Nicolae Ceaușescu elvtárs, sürgetve az anyanyelvi oktatás, a kifogástalan román nyelvtudás és az idegen nyelvek ismerete igényének korszerű egymásbahangolását.

Fontos tisztázódási folyamatot indított meg a köztársasági elnök határozott állásfoglalása a szülők és gyermekek iskolaválasztásának teljes szabadsága mellett. Ez konkrétan annyit jelent, hogy minden iskolakötelesnek lehetővé tesszük a döntést, milyen nyelvű osztályba iratkozik be. Probléma eddig is csak ott volt, ahol a helyi hatóságok nem tudták magát a választást a két tagozat között biztosítani. A magyar iskolákba beiratkozó gyermekek számára nyilvánvalóan a román nyelv tanításának rugalmassá, a szakszókincs befogadására alkalmassá tétele a fontos, ami eddig is sikerült mindenütt, ahol a magyar iskolák román szakos tanárai beváltak, a román iskolákba beiratkozó gyermekek anyanyelvi továbbképzésének gondolja pedig kötelességeket ró mindazokra, akiknek éppen az az érdeke, hogy magyar anyanyelvű tanulóik is jól megértsék a tananyagot. Eszményi a megoldás akkor lesz, ha bármely iskolában mind anyanyelvét, mind a román nyelvet tökéletesen — vagyis a teljes szakmai nyelvhasználat szintjén — teszi magáévá ifjúságunk. Ebben az értelemben szögezte le Péterfi István: „A fel-

szóalók megalázkodással állapították meg, hogy a minisztérium vezetősége foglalkozott a magyar nyelvű oktatás tartalmi és általános színvonalbeli javításának sokrétű kérdéseivel. Intézkedett új tankönyvek összeállításáról, több meglévő tankönyv javításáról, erőfeszítések történetek az iskolák felszerelésének javításáért, az anyanyelv és az anyanyelvű irodalom tanításának tökéletesítéséért, a román nyelv tanításának korszerűsítéséért és hatékonnyá tételéért.“

A kölcsönös megértés és azonos vállalások szellemében bontakozott ki a nemzetiségi szóalók és az elnöki beszéd erkölcsi konkordanciája a közigazgatás és az ideológiai tevékenység kérdéseiben is. Egyes nemzetiségi szóalók a nemzeti kérdés megoldásával kapcsolatos törvényes előírások tiszteletben tartását, az anyanyelvnek az államigazgatásban való használatát és a vegyes lakosságú területeken megfelelő számú nemzetiségi káderek biztosítását szorgalmazták, az elnöki zárszóban elvi síkon hangzott el a párt hagyományos nemzetköziségét mai szinten kifejező nyilatkozat: „Örködve afelett, hogy biztosítsuk a teljes egyenlőséget minden tevékenységi területen, a feltételeket az anyanyelv használatához az iskolákban, a kulturális tevékenységben, az igazságszolgáltatásban, a mindennapi életben, egyszersmind meg kell értenünk, hogy az összes dolgozók közti szolidaritás és egység erősítésének, a párt erősítésének, a párt politikai vezető szerepe erősítésének jegyében kell haladnunk. Erős pártvezetetekre van szükségünk, olyanokra, amelyek biztosítják minden megye, község és város vezetését és problémáinak megoldását. A mindenkit érintő kérdések megfelelő megoldását kell biztosítanunk! Nem az elszigetelődés felé hajló szervezeti formák vonalán, hanem olyan szervezeti formák vonalán kell haladnunk, amelyek az egység felé, az összes dolgozók erőfeszítéseinek összefogása felé tartanak, hogy biztosítsuk Románia haladását a szocializmus és a kommunizmus felé.“

A Magyar Nemzetiségű Dolgozók Tanácsának kétnapos ülése valóban nem is végződhetett volna realisabb felhívással. Befeléfordulás, elszigetelődés bármely közösség létét fenyegetné, hiszen a javak kicserélése, a munkában való szövetkezés ma általános fejlődéstörvény, s még fokozottabban áll ez az együttélő nemzetiségre, mely helyzeténél fogva csak a hónapban többséget alkotó nemzet haladó erőivel karöltve bontakozhat ki és alkothat, teremthet a jövőnek. Az illegalitás harcaiban éppen úgy, akárcsak ma, a szocialista társadalomszervezés sodrában, kommunista ideológiánk az egybeötvöző erő: az együttélést a hazafiság, az emberiség erkölcsi magatartásává tudja emelni, felszámolva a régi világ ellentmondásainak utolsó maradványait. A tisztelet és szeretet, mely Nicolae Ceauşescu elvtársat, hazánk első köztársasági elnökét mindnyájunk részéről övezi, már ennek az együttélésből fakadó erkölcsi magatartásnak a kifejezése.

KORUNK